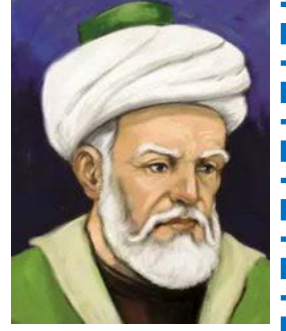

FARABI

Farabi 873(H.259) senesinde Türkistan'ın Farab şehrinde doğdu. 950 tarihinde Şam'da vefat etti. İlk tahsilini Farab'da gördü. Arapça, Farsça, Grekçe ve Latince'yi çok iyi öğrenerek, Aristo ve Eflatun'un eserlerini defalarca okudu.

Ebu Bekr Serrac'dan gramer ve man-tık okudu. Daha sonra kendini tamamen felsefeye verdi ve Yuhanna bin Haylan'la birlikte çalıştı. Vaktini felsefi düşüncelerini kaleme almakla geçirdi. Kitaplarını Arapça yazdı.

Bir musiki üstadıydı. Kanun adındaki çalgı aletini o buldu. Ayrıca rübab denilen çalgıyı da o geliştirip, bu günkü şekle soktu. Birçok bestesi vardır. Matematikle de uğraştı. Farabi, ilimleri sınıflandırdı. Ona gelinceye kadar ilimler trivium (üçüzlü) ve huatrivium (dördüzlü) diye iki kısımda toplanıyordu.

Nahiv, mantık, beyan üçüzlü ilimlere; matematik, geometri, musiki ve astronomi ise dördüzlü ilimler kısmına dahildi. Farabi ise, ilimleri; fizik, matematik ve metafizik ilimler diye üçe ayırdı. Onun bu metodu, Avrupalı bilginler tarafından ancak on üçüncü asırda kabul edildi. Hava titreşimlerinden ibaret olan ses olayının ilk mantıki izahını Farabi yaptı. O, titreşimlerin dalga uzunluğuna göre azalıp çoğaldığını, deneyler yaparak tespit etti. Bu keşfiyle musiki aletlerinin yapımında gerekli olan kaideleri de buldu.

Aynı zamanda tıp alanında çalışmalar yapan Farabi, bu konuda çeşitli ilaçlarla ilgili eser yazdı. Aristo'dan sonra gelen bir felsefeci olarak kabul edildi. Eskiye yeni felsefeye ustalıkla aktardı. Montesgieu, Spinoza gibi batılı filozoflar, Farabi'nin eserlerinin tesirinde kaldılar.

Farabi'nin eserleri Aristo düşüncesinin yeniden anlaşılmasında merkezi bir öneme sahip olmuş, arkadan gelen felsefi zenginliğe ilk açılımı yapmıştır. İbn-i Rüşd ve Endülüslü filozoflar Farabi'yi mantık, psikoloji ve siyaset konularında önemli bir otorite olarak görürler.